

PHÁT TRIỂN NGÀNH KỸ NGHỆ THỰC PHẨM

Không bó hẹp tại thị trường nội địa

NGÀNH KỸ NGHỆ THỰC PHẨM NƯỚC TA CÓ NHIỀU TIỀM NĂNG TO LỚN VỀ THỊ TRƯỜNG NHỜ NHU CẦU TIÊU DÙNG NGÀY Càng TĂNG. DỰ THẢO QUY HOẠCH PHÁT TRIỂN NGÀNH KỸ NGHỆ VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2020 VÀ TẦM NHÌN 2030 ĐƯỢC VẠCH RA NHẪM PHÁT HUY HẾT TIỀM NĂNG SẴN CÓ CỦA NGÀNH.

● THANH TÚ

Theo Thứ trưởng Bộ Công Thương Hồ Thị Kim Thoa, việc quy hoạch ngành kỹ nghệ thực phẩm giai đoạn 2020 tầm nhìn 2030 cần có sự định hướng đối với từng nhóm hàng, lĩnh vực và phân khúc thị trường; trong đó phát huy lợi thế cạnh tranh của từng vùng, từng địa phương để xây dựng được các thương hiệu mạnh.

Cơ cấu các mặt hàng có sự chuyển dịch lớn về tỷ trọng

Theo phân tích của các chuyên gia được đề cập trong báo cáo tóm tắt Quy hoạch phát triển ngành kỹ nghệ thực phẩm Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030, cơ cấu các mặt hàng bánh kẹo, mỳ chính trong giai đoạn vừa qua đã có sự dịch chuyển lớn về tỷ trọng. Cụ thể, bánh kẹo từ trên 20% vào năm 2005 đã vọt lên trên 40% vào năm 2011. So với năm 2005, sản lượng các sản phẩm năm 2011 của ngành đều tăng, đặc biệt các sản phẩm như bánh, mứt kẹo các loại tăng hơn 3,8 lần; mỳ, miến, phở, cháo ăn liền tăng gần 1,4 lần; mỳ chính, gia vị, bột nêm tăng 1,2 lần. Trong giai đoạn vừa qua, ngành sản xuất bánh kẹo được xếp vào diện có sự phát triển mạnh, ngày càng được người dân tin tưởng sử dụng như Bánh kẹo Kinh Đô, Hải Hà, Koto-buki,... Đến năm 2011, toàn ngành sản xuất bánh kẹo, mỳ ăn liền và mỳ chính đã có gần 500 doanh nghiệp. Tổng số lao động trong ngành kỹ nghệ thực phẩm đạt 58.814 lao động. Việc quy hoạch, xây dựng các khu, cụm công

ngiệp tập trung trên cả nước... cho ngành này cũng được đánh giá cao, đã thu hút được các dự án đầu tư phát triển sản xuất công nghiệp của ngành và là cơ sở, điều kiện quan trọng cho thúc đẩy tăng trưởng và phát triển công nghiệp theo hướng tập trung, giảm ô nhiễm môi trường.

Không bó hẹp tại thị trường nội địa

Trong giai đoạn này tiềm năng phát triển của ngành kỹ nghệ thực phẩm là có, do đó, ngành cần phải có sự đầu tư đổi mới hơn nữa về công nghệ, đầu tư cho nghiên cứu phát triển... Đồng thời, đầu tư các dự án công nghiệp công nghệ cao, các dự án quy mô lớn để tạo sự phát triển đột phá.

Một thách thức của ngành kỹ nghệ thực phẩm hiện nay là năng lực cạnh tranh vẫn chủ yếu tại thị trường nội địa, trong khi xuất khẩu chỉ tập trung vào số ít sản phẩm. Đây là thách thức đã được các chuyên gia trong ngành chỉ ra, đơn cử như mặt hàng mỳ chính, năm 2012, xuất khẩu được khoảng 100 triệu USD, đây là con số rất nhỏ so

Sản xuất bánh kẹo trên dây chuyên hiện đại tại Công ty cổ phần Tràng An
Ảnh: BẢO KHA

với tiềm năng của ngành kỹ nghệ thực phẩm quốc tế và khu vực châu Á.

Trên thực tế, công nghiệp sản xuất kỹ nghệ thực phẩm trong giai đoạn vừa qua phần lớn phát triển theo chiều rộng, chưa phát triển theo chiều sâu, một số ngành công nghiệp chủ lực như sản xuất mì ăn liền, mì chính, bánh kẹo đã chững lại do sản xuất đã đạt công suất thiết kế. Bên cạnh đó, ngành sản xuất bánh kẹo phần lớn là sản xuất theo hình thức gia công, mặc dù giá trị sản xuất lớn nhưng hiệu quả kinh tế thấp. Thêm vào đó là xuất phát điểm về quy mô, trình độ công nghệ, trình độ quản lý và trình độ của đội ngũ công nhân lao động còn ở mức thấp.

Bên cạnh những hạn chế từ cơ sở sản xuất, hệ thống cơ chế chính sách để hỗ trợ các doanh nghiệp sản xuất công nghiệp của ngành, nhất là các sản phẩm xuất khẩu, còn chưa đủ mạnh để hỗ trợ phát triển ngành. Trong khi đó, sự liên kết phát triển công nghiệp của ngành kỹ nghệ thực

phẩm với các ngành phụ trợ cung cấp nguyên liệu, trang thiết bị nhìn chung chưa phát triển, vẫn phải dựa vào nhập khẩu nguyên phụ liệu nhiều.

Mục tiêu định hướng và giải pháp phát triển ngành

Dự báo, đến năm 2020 dân số nước ta sẽ vào khoảng 100 triệu, đây thực sự là một thị trường tiềm năng đối với các doanh nghiệp sản xuất bánh, kẹo, mì ăn liền và bột ngọt.

Với dự báo mức tăng trưởng kinh tế tương đối ổn định, mức tăng lương đều đặn, lạm phát được duy trì ở mức dưới 10% thì nhu cầu về bánh kẹo, mì ăn liền, mì chính sẽ có xu hướng tiếp tục tăng, doanh thu sản xuất bánh kẹo trong nước năm 2020 dự kiến sẽ đạt khoảng 4,23 tỷ USD; nhu cầu tiêu thụ mì ăn liền giai đoạn từ nay đến năm 2020 cũng được dự báo tiếp tục tăng. Dự báo đến năm 2020 nhu cầu tiêu thụ mì ăn liền/người của nước ta khoảng 75 gói/người.

Chính vì vậy, quan điểm phát triển ngành kỹ nghệ thực phẩm trong dự thảo Quy hoạch phát triển ngành kỹ nghệ thực phẩm Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2030 là xây dựng ngành kỹ nghệ thực phẩm thành một ngành kinh tế mạnh, thúc đẩy chuyển đổi cơ cấu sản phẩm theo hướng giá trị gia tăng cao, tạo thêm việc làm cho xã hội; phát huy được tiềm năng và thế mạnh của từng vùng, từng địa phương, tạo sự phát triển cân đối giữa các vùng, đồng thời tạo ra sự hợp tác, hỗ trợ thúc đẩy phát triển hài hòa với các ngành công nghiệp khác.

Đặc biệt, theo Dự thảo Quy hoạch, phát triển ngành kỹ nghệ thực phẩm dựa vào nội lực là chính, lựa chọn đầu tư các thiết bị tiên tiến, hiện đại, hạn chế tối đa ô nhiễm môi trường. Dự thảo đặt mục tiêu: giá trị sản xuất công nghiệp đạt hơn 158.302 tỷ đồng năm 2020 và 511.438 tỷ đồng vào năm 2030. Phấn đấu tỷ trọng ngành kỹ nghệ thực phẩm so với toàn ngành công nghiệp tăng từ 1,44% năm 2010 lên 1,67% năm 2015, 1,85% năm 2020 và đạt 2,03% năm 2030. Đến 2015, nhóm sản phẩm bánh kẹo chiếm tỷ trọng 37,9%; mì ăn liền 32,85%; mì chính 29,25%. Năm 2020, tỷ trọng các nhóm sản phẩm tương ứng là 40,43%; 34,74% và 24,83%; Năm 2030 là 37,15%; 39,11% và 23,74%.

Để thực hiện được những mục tiêu trên, Dự thảo Quy hoạch đưa ra 7 giải pháp bao gồm các giải pháp về vốn; thị trường; xây dựng thương hiệu sản phẩm; xúc tiến đầu tư; quản lý ngành; nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ; phát triển nguồn nhân lực ■